

בא חט"ז שיחה ג'

"ושהיו שטופין" הוא טעם על לקיחת השה מבעשור. ומקדים רש"י שדם פסח ודם מילה הי' כדי שיזכו להיגאל. ונתן להם ב' מצוות, שהו"ע ב' הקווים דסור מרע ועשה טוב, ורמב"ח היה מנחם את תלמידיו, וביאר להם שהטעם לישיבתם ברומי הוא לפעול על בני"י לקיים מצות כדי שיזכו להיגאל.

בטעם לקיחת השה בעשור לחודש מבאר רש"י: "היה ר' מתיא בן חרש אומר הרי הוא אומר ואעבור עליך ואראך והנה עתה עת דודים הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו ולא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו שנא' ואת ערום ועריה ונתן להם שתי מצות דם פסח ודם מילה שמלו באותו הלילה שנא' מתבוססת בדמיך כו' ושהיו שטופים באלילים אמר להם משכו וקחו לכם משכו ידיכם מאלילים וקחו לכם צאן של מצוה".

וצריך להבין הרי ר' מתיא בן חרש אינו נותן טעם ללקיחת השה ד' ימים לפני השחיטה. ועוד שאינו מדבר על לקיחת השה אלא על דם השה? ועוד צריך להבין דהמשך פירוש רש"י "ושהיו שטופים וכו'" הם דברי רבי אלעזר הקפר החולק על ר' מתיא בן חרש.

והביאור בזה: הטעם על לקיחת השה בעשירי הוא בסיום פירוש רש"י - "ושהיו שטופין", ולכן אמר להם משכו ידיכם מעבודה זרה, דשחיטת השה שהי' העבודה זרה של מצרים, היא פעולה חד פעמית, וכדי שיהיה "משכו", הוא ע"י שבמשך ד' ימים התעסקו בענין הפסח. ואף שבפשטות ענין הפסח הוא ש"פסח ה' וגו'" הנה על זה מקדים רש"י את דברי ר' מתיא בן חרש שדם פסח ודם מילה הי' כדי שיזכו להיגאל. ונתן להם ב' מצוות, שהו"ע ב' הקווים דסור מרע ועשה טוב, מילה הו"ע הברית והקשר עם ה' – עשה טוב, ודם הפסח – שחיטת ע"ז של מצרים הו"ע סור מרע.

ולהוסיף ביאור בזה שבני ישראל צריכים מצוות כדי שיזכו להיגאל, אף שישנה הבטחה על הגאולה, מביא רש"י את שמו של בעל המאמר, שהיה ראש ישיבה ברומי, "הלך אחר חכמים לישיבה אחר ר' מתיא בן חרש לרומי", שהטעם שהישיבה שלו הי' ברומי הוא כדי לפעול על בני"י שהיו שם שיהיו ראויים להיגאל, ור' מתיא בן חרש היה מנחם את תלמידיו - "הי' ר' מתיא בן חרש אומר" - על זה שהיו ברומי, באמרו להם ש"נתן להם כו' מצוות" כדי שיגאלו, שע"י ההתעסקות עם בני ישראל שיקיימו מצוות מביאים את הגאולה.

וזהו ההוראה לדורנו, שצריך ללכת ל"קול המונה של רומי", ולדאוג שבני ישראל יהיו ראויים להיגאל ע"י שמתעסקים במצוות.

וזהו השייכות ליו"ד שבט, דזה הי' עבודתו של בעל ההילולא.
